

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 24.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr, á forsiðuni, 20 øyr, á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 1. novembir 1927.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum og skrivstovuni. Telf. 143.

1. árg.

København, 28. Oktbr 1927.

Østre Landsret har i disse Dage behandlet Appellsagen fra Thorshavn, hvor Skipper Jens Pauli Frederik Holm og Bedstemand Thomas Jacob Jensen var idømt henholdsvis 3 Maaneders Fængsel paa sædvanlig Fængsel, for ikke at have ydet „Florenz“ tilstrækkelig Hjælp og Jensen en Bøde paa 500 Kroner for ikke at have holdt forsvarlig Udkig. Statsadvokaten paastod Dommen stadfæstet; dog saaledes at der nægtedes Holm og Jensen Tilladelse til at føre Skib, henholdsvis som Kaptajn og Styrmand. Ved Østre Landsrets Dom, der afsagdes i Dag, nedsattes Straffen for Holms vedkommende til 2 Maaneder og den Bøde Jensen var idømt, nedsattes til 300 Kroner.

Omanfyri standandi fjarrit fægu vit frá Keypmannahavn friggjakvöldið 28. oktober, og av teirri grund, at vit, síðani henda syndarlaga hending kom til viðgerðar við dómstólin, hava tíkið eina stöðu, sum hann, ið fylgt hevur við okkum, ikki kann hava misskilt, vilja vit loyva okkum at nema enn eitt sindur við henda sorgar-sannleik, sum nú „Østre Landsret“ í Keypmannahavn hevur sagt sína áskoðan um.

Aldri hevur nøkur sak, sum hendan, verið fylgd fet fyri fet av fólkí yvurhøvar kring alt Føroyaland — og eyðsæð hevur tað verið, at skinið hevur ígjøgnum, at fólk hevur hildið, at hetta var í menniskjans eygum ein hin mest miðsatta sak, sum komin er til dómstólanna. Ti var altíð Løgtingshóllin stúgvandi full av fólkí, tá ið henda sak kom og var fyrri. Og tá ið okkara rættur segði sín dóm í hesum máli, var mangur bylsin og fleiri harmir yvur tað mæt, sum hesin heimligu rættur virðisetur hin føroyska fiskimannin og sjómannin eftir. Afturat kemur ta undirvirði av fiskimannsins lívið, sum her kom til sjónðar, tá ið tað í dóminum heimilast teim seku at ognast sínu „pappir“ og sigla enn sum áður og gera sjómannsins ótryggu tilveru enn ótryggari; ti har ein skriðan er lopin, er onnur væntandi, og tá ið ein slíkur atburður móti sínum egnum landsmonnum — sigla frá teimum, aftaná at hava siglt teir niður, og teir eru prígivnir havsins ómilda favntak — ikki er nærri brotsgerð enn at hesir báðir dómar til dags hava funnið hann at verið, ja, so má ein spyrja, hvussu langt boð rætturin framvegis ættar at øllum teimum, ið av óvart gera skaða, men við vilja ikki veita hjálp,

men ríma burtur, hugsandi fyrst og næst og seinast um seg sjálvan — hitt greiða hinir og havið.

At menniskjan her í heimi ventar nógv í at fata, at vit øll eiga at vera sum systkin, er sætt; og at Føroyingurin ikki her er undantak, prógvar henda sorgarsøga: í baldrutum ódnarveðrið við Íslands vandamiklu strendur, um skýmdarstund, tá náttin breiðir sitt tunga myrkur yvir land og hav, har Føroyingar lata Føroyingar til sína egnu lagnu, til náttarmyrkrið, til havið — og deyðan. So syndarlíkur, sum hesin viðburður var, so kaldur hesin atburður var, so sorir vóru teir fyrri tær nátturlígu menniskjansligu kenslur, sum nú við „Østre Landsret“ hava fingið tann straffin slæðsk- aðan, teir her í Føroyum vóru domdir til.

Nú skal tað ikki her framhaldast, at hendingin var bött, um hesir báðir, skipari og besti- maður, vóru settir í varðhalds- fongsl ella noyðdust at reiða út stórar peningabøtur, tað kundi aldri gjørt sakina ódøvisi; men aðalmálið í hesu sak eigir og má verða tað, at sjómenn verða tryggjaðir móti, at slíkt tíðari kann henda; og so leingi sum menn, ið beivist hava verið óskoytnir og gáaleysir imóti skipið og fólkíð, sum teir hava siglt á, at teir fara niður undir at skifta stúku og hatt, meðan teir sigla sína leið og lata hinar niðursigldu liggja í tí bólið, sum var reiðt teimum av teim rýmandi, verður tað ótrygt at ferðast úti á havinum, hvørt tað er á natt ella degi, í ódnarveðrið ella í logn. Og „neyðsignal“ verða ikki at akta.

At, sum so tíðuliga framgongur av fjarritinum, „Statsadvokaturin“ var sintur til at fyrirbyrgja, at hesir báðir, skipari og besti- maður, aftur fingi nakað at siga um borð í skipið, má verða grundir nógv miklar til, at hitt allmennu heldur áfram við sin- um kærómáli, og sjálvsagt hvílur henda sak ikki, fyrr enn teir, ið atvold vóru í hesum sanna sorgarleiki, hava mist tey skjól, sum loyva, at teir hereftirdags hava nakað at siga og bestemma umborð á einum skipið, annars er ikki vert at siga, at mannaliv er nakað vert.

Vit fáa nú at siggja, hvat nú verður gjørt, og biða fleiri enn vit eftir at frætta, hvussu sakin vil komast av hondum hægsta- rættisins. Tá kunnu vit hoyra, hvat ið sjómannsins lív er vert, sætt við teim rættvísu rættar- eygum.

Valget i Norge blev en stor Sejr for Arbejderpartiet.

Det forenede Arbejderparti har faaet 60 Mandater. — Højre og Venstre har lidt et stort Nederlag.

Det endelige Valgresultat fore- ligger nu. Partiet faar 60 Man- dater og er gaaet 108,000 St. frem.

Herefter ser Opgørelsen over Stemmer og Mandater saaledes ud:

	1927	1924
Arbejderpartiet	367,700	259,000
Højre	251,000	316,000
Venstre	169,000	179,000
Bondepartiet	148,000	130,000
Kommunisten	38,300	59,000

Mandatfordelingen bliver her- efter:

Arbejderpartiet	60 (+ 28)
Højre	31 (− 23)
Venstre	30 (− 6)
Bondepartiet	26 (+ 4)
Kommunisten	3 (− 3)

Hvad Stemmatalene angaar, stiller Partiernes Frem- og Til- bagegang sig saaledes:

Arbejderpartiet	+ 108,000
Højre	− 65,000
Venstre	− 10,000
Bondepartiet	+ 18,000
Kommunisten	+ 21,000

Det nye Storting træder sam- men 11. Januar, og for den Tid vil der ikke indtræde nogen Regeringskrise.

„Arbejderbladet“ skriver i An- ledning af den politiske Situa- tion og om Regeringsdannelsen, at det er oplagt, at Regeringen Lykke maa gaa, men vort Partis Stilling i dette, som i andre vig- tige Spørgsmaal, afgøres af de organisationsmæssige Instanser. Vor Presse og vore Partimed- lemmer vil derfor ikke deltage i Diskussionen om Regerings- dannelsen paa nuværende Tids- punkt.

Vi gaar ud fra, at der bliver holdt et Landsstyremøde i Mid- ten af Januar, hvor man saa vil tage Stilling til den Situation, der er opstaaet efter Valget.

„Arbejderpartiet har Udpillet.“

Den tidligere Statsminister Mavinckel i den forrige Venst- reregering udtaler:

Det er Arbejderpartiet og Bondepartiet, som er Dagens Sejrrer, og som nu i første Række har Ret og Pligt til Ud- spillet i den alvorlige Leg om Folkets Fremtid.

De optalte Stemmatal for de forskellige store Partier ser saa- ledes ud:

Fordelingen af Arbejderpar- tiets Stemmatal i By og paa Land er meget interessant. I Byerne er afgivet 142,419 Stem- mer paa Arbejderpartiet. I Land-

distrikterne derimod er der af- givet 199,000 Arbejderstemmer.

Arbejderpartiet har erobret Pladsen som Oslos største Parti.

Forsvarsminister Christensen er faldet.

Den gamle socialdemokratiske Pioner, den nyvalgte Storthings- mand Magnus Nilssen, udtaler:

— Den straalende Valgsejr — er det første store Resultat af Sammenslutningen. Den viser, at vort Parti nu vinder frem overallt, baade i By og paa Land, og intet andet norsk Parti har i Dag i den Grad som Arbejderpartiet, Karakteren af et vældigt Folkeparti. — Højre har faaet et drastisk Svar paa sin reaktionære Politik.

„Arbejderbladet“ Redaktør, Martin Tranmæl, udtaler føl- gende om Sejren:

— Arsagen til Højres Neder- lag skyldes i første Række Par- tiets Bank- og Pengepolitik, Stillingen til Arbejder- og Social- lovgivningen og Tjenestemæn- dene. Regeringen har udfordret den offentlige Mening ved sin hensynsløse reaktionære Politik, og nu er Svaret kommet.

Det danske Socialdemokrati har sendt følgende Lykønskning til vort norske Broderparti:

Danmarks socialdemokrati- ske Parti sender de norske Arbejdere hjertelig Lykønsk- ning til den glimrende Valg- sejr, som de genforenede po- litiske Organisationer har til- kæmpet sig.

Held og Lykke med Arbej- det paa Sejrens Uddyttelse for Arbejdernes og Smaakaars- folks Velfærd og Socialismens endelige Sejr.

Stauning.

Diskussionen er nu i fuld Gang i Pressen om, hvem der skal danne den ny Regering. Mens »Dagbladet« mener, at Arbejderpartiet nu maa tage Konsekvensen af Sejren og danne Regering, er »Aftenposten« af en anden Mening. I en taa- belig Artikel, skriver Bladet, at der ikke under nogen Omstæn- dighed maa blive Tale om, at Arbejderpartiet danner Regering. Højre er ganske grebet af Pa- nik i Anledning af Partiets Sammenbrud; Centralstyret er indkaldt til Mode.

Arbejderpartiet i Norge har vundet en straaende Sejr — af to Grunde: Først og fremmest ved Overvindelsen af den Split- telse, der i en lang Aarrække lammede dets Kraft, og dernæst

ved det enestaaende gunstige Valgrundlag, som Regeringens Nedskæringspolitik afgav.

Formelt indtager det norske Arbejderparti endnu en Særstil- ling. Det staar udenfor Inter- nationale, og det er endnu ikke paa normal Vis genindtraadt i den skandinaviske Arbejderbe- vægelse. Men i Realiteten er det norske Parti nu i enhver Henseende paa samme Linie som Socialdemokratiet i de øvrige nordiske Lande. Vi kan uden no- get som helst Forbehold deltage i Glæden over den straalende Sejr, der understreges ved den næsten lamslaede Tilstand, den norske Reaktions Foreere røber ved deres Udtalelser.

Moskva- Kommunisterne er smeltet ind til næsten ingen Ting og spiller nu næsten ikke større Rolle end her i Landet. Bruddet med dem og Samlingen i den øvrige Arbejderbevægelse har virket som en Fanfare, der har givet Arbejderpartiets Frem- march en brusende Understrøm af ny Tillid, ny Tro og ny Be- gejstring. Det er usandsynligt, at Regeringsmagten vil tilfalde Arbejderpartiet, idet det næsten vil være umuligt at finde en Konstellation, som kan af- give fornøden parlamentarisk Basis. Arbejderpartiet ønsker det næppe heller selv under de nuværende Forhold. Men som Landets langt det største Parti og paa Baggrund af Højres katastrofale Nederlag vil Arbej- derpartiet udgøre en meget stærk Opposition. Dersom de øvrige Partier paa Trods af Folkeviljens tydelige Tale vil fort- sætte Nedskæringspolitikken, da vil det uvægerligt betyde en vældig Tilstrømning til Arbejderpartiet — forudsat at det nu bevarer Sammenholdet og Koldblodig- heden, og derom er der — efter de dyrekøbte Erfaringer — næppe længere Grund til Tvivl.

Det norske Folks Dom over en Nedskæringspolitik, der var Tvillingbroder til den danske, er ogsaa af stor Betydning for os. »Nationaltidende« erkender sin Forbløffelse — Bladet bruger selv dette Ord — og lægger ingen Skjul paa sin Frygt for, at der venter det danske Højre en lignende Skæbne. Ogsaa de danske Ekscellencer stirrer med Forfærdelse mod Nordlyset og tager onde Varsler deraf. Sej- ren i Norge griber direkte ind i Døgnets danske Politik. Ogsaa af den Grund takker vi varmt vore norske Klassefæller.